

**KESKUSKAUPPAKAMARIN
LUOTEIS-VENÄJÄN BUSINESS-BAROMETRI
2008**

Julkaistavissa 2.10.2007 klo 10.00

**KESKUSKAUPPAKAMARIN LUOTEIS-VENÄJÄN
BUSINESS-BAROMETRI 2008**

Lokakuu 2007

KESKUSKAUPPAKAMARI
Aleksanterinkatu 17, PL 1000, 00101 Helsinki
Puh. (09) 696 969, faksi (09) 650 303
www.chamber.fi

ISBN 978-952-5620-19-1

SAATTEEKSI

Keskuskauppakamarin Luoteis-Venäjän Business –barometri tarjoaa suomalaista näkökulmaa täydentävää, muista lähteistä riippumatonta tietoa venäläisten yritysten todellisuudesta ja odotuksista Suomen lähialueilla ja Moskovassa.

Keskuskauppakamarin Luoteis-Venäjän Business – barometri on vuodesta 1999 lähtien tehty samassa laajuudessa. Tämän vuoden barometriin vastasi 1163 venäläistä yritysjohtajaa. Haastattelut suoritti Keskuskauppakamarin toimeksiannosta Taloustutkimus Oy:n pietarilainen tytäryritys TOY-Opinion kesä-heinäkuussa 2007. Vastaajista 44 prosenttia oli kaupan alan yrityksiä, 41 prosenttia palvelualan yrityksiä ja 37 prosenttia teollisuusyrityksiä. Haastatellut yritykset voivat edustaa useampia toimialoja. Tärkeimmät taustatiedot vastaajista on esitetty tämän raportin liitteenä.

Yritysjohtajia pyydettiin vertaamaan kuluvan vuoden kehitystä edelliseen vuoteen ja arvioimaan tulevan vuoden näkymiä. Vastaajilta pyydettiin arviota seuraavista muuttujista: yrityksen liikevaihto, työvoiman määrä, investoinnit, yleiset suhdannenäkymät, yritysjohtajan oma talous ja Venäjän talous. Lisäksi vastaajia pyydettiin arvioimaan presidentti Putinin hallinnon toimia yritysten toimintaympäristön kannalta. Yritysjohtajilta kysyttiin myös, miten he näkevät Venäjän jäsenyyden Maailman kauppajärjestössä (WTO) vaikuttavan yrityksensä toimintaan ja miten he katsovat EU:n ja Venäjän Federaation nykyistä läheisemmän sopimus pohjaisen yhteistyön vaikutukset yrityksensä näkökulmasta.

Kysely on kvalitatiivinen. Vastaajia pyydettiin arvioimaan, onko muuttujan kehitys parantunut, pysynyt samana vai heikentynyt. Tulokset on raportoitu saldolukuina. Saldoluvut on laskettu vähentämällä paranevaa kehitystä ennakoivien vastausten suhteellisesta osuudesta heikkenevää kehitystä ennakoivien suhteellinen osuus. Vastauksia ei ole painotettu.

Yhdeksän Business-barometrin viesti on selkeä. Venäjän talous kasvaa erittäin voimakkaasti ja vauraus leviää koko Luoteis-Venäjän alueelle. Odotukset pysyvät korkealla. Ainoastaan työvoiman määrän kasvu hidastuu. Vastauksista heijastuva epävarmuus tulevan kehityksen suunnasta on pysynyt yleisesti edellisten vuosien kaltaisena. Työvoiman määrän kasvua ja Putinin hallinnon toimien vaikutusta ei osattu tai haluttu arvioida yhtä varmasti kuin aiemmin. Epävarmuutta mitattiin ”ei osaa sanoa” -vastauksien määrällä.

Raportin on laatinut osastopäällikkö Anne Hatanpää Keskuskauppakamarista.

Helsingissä, 2.10.2007

KESKUSKAUPPAKAMARI

Kari Jalas
toimitusjohtaja

SISÄLTÖ

1. TULOKSET	1
1.1. Yleiset suhdannenäkymät	1
1.2. Liikevaihto	2
1.3. Investoinnit	3
1.4. Työvoiman määrä	4
1.5. Oman talouden tila	5
1.6. Venäjän talouden tila	6
1.7. Presidentti Putinin hallinnon vaikutus yrityksen toimintaympäristöön	7
1.8. Venäjän jäsenyys Maailman kauppajärjestössä (WTO)	7
1.9. EU:n ja Venäjän Federaation nykyistä läheisempi yhteistyö	8
2. YHTEENVETO	9
3. LIITTEET	10
Toimialakohtaiset kuviot	10
Toteutuneet saldoluvut vuosina 1998 - 2007	14
Odotusten saldoluvut vuosille 1999 - 2008	15
Taustatietoja vastaajista	16

1. TULOKSET

1.1. Yleiset suhdannenäkymät

Vuonna 2007 yleisten suhdannenäkymien tilannetta kuvaava saldoluku nousi viisi yksikköä (+ 34) vuodesta 2006 (+ 29). Suhdannenäkymät ovat parantuneet vuodesta 2005 lähtien, jolloin saldoluku oli 22. Palvelualoilla (+ 40) suhtauduttiin teollisuutta (+37) ja kauppaa (+ 33) positiivisemmin yleiseen tilanteeseen. Vuodesta 2006 saldoluku nousi eniten teollisuudessa (11 yksikköä) verrattuna kauppaan (9 yksikköä) ja palveluihin (1 yksikkö) ja oli kaikilla päätoimialoilla barometrin historian korkein. Muualla Luoteis-Venäjällä (+ 42) suhtauduttiin yleisiin suhdannenäkymiin Pietaria (+ 34) ja Moskovaa (+ 29) optimistisemmin. Pietarissa ja Moskovassa saldoluku nousi kuusi yksikköä ja Luoteis-Venäjällä kolme yksikköä vuodesta 2006. Saldoluvut ovat nousseet kaikilla alueilla vuodesta 2005 lähtien.

Tuontia harjoittavat ja yli 50 henkilöä työllistävät yritykset näkivät suhdannetilanteen muita parempana samoin kuin vuonna 2006. Toimialoista optimistisin oli rahoitus-, pankki- ja vakuutusala (+ 68). Muu teollisuus ja koulutus (+ 27) olivat arvioissaan muita varovaisempia.

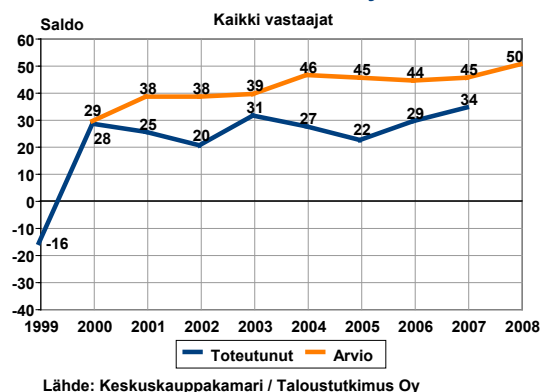
Venäläiset yritykset odottavat yleisten suhdannenäkymien parantuvan tuntuvasti ensi vuonna. Kaikkien vastaajien odotukset vuodelle 2008 paranivat viisi yksikköä (+ 50). Korkeimmat odotukset ovat palvelualoilla (+ 55). Teollisuuden (+ 51) ja palvelualan (+ 55) arviot ovat parantuneet reippaasti (8 yksikköä) viime vuodesta verrattuna kaupan alan odotuksiin (+ 49), jotka paranivat neljä yksikköä. Palvelualoilla odotukset ovat barometrin historian korkeimmat.

Muu Luoteis-Venäjä (+ 53), Pietari (+ 50) ja Moskova (+ 48) suhtautuvat optimistisesti suhdanteiden parantumiseen vuonna 2008. Viime vuodesta eniten saldoluku on noussut Moskovassa (6 yksikköä) ja on siellä barometrin historian korkein.

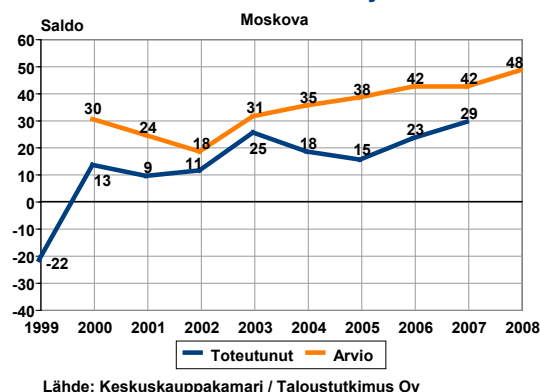
Ulkomaankauppaa harjoittavat ja yli 50 henkilöä työllistävät yritykset ovat muita optimistisempia. Toimialoista optimistisimpia olivat rahoitus-, pankki- ja vakuutusala (+ 68) sekä kuljetus- ja energia-ala (+ 64).

Kyselyn perusteella epävarmuus tulevasta suhdannekehityksestä on hieman lisääntynyt tänä vuonna (20 %) verrattuna vuoteen 2006 (17 %) ja on sama kuin vuonna 2003.

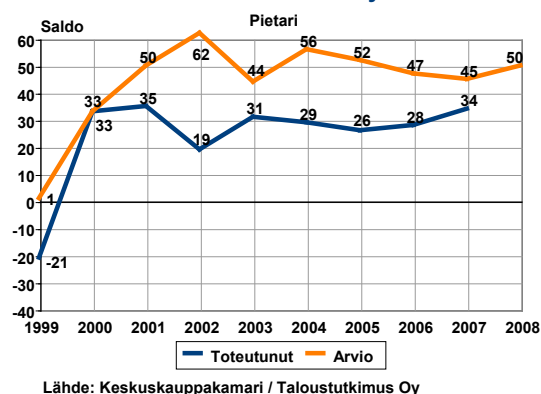
Yleiset suhdannenäkymät

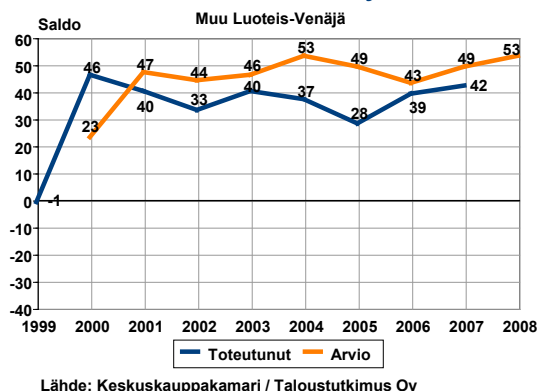
Yleiset suhdannenäkymät

Yleiset suhdannenäkymät

Yleiset suhdannenäkymät

1.2. Liikevaihto

Vuonna 2007 kaikkien venäläisten yritysten liikevaihdon kasvua kuvaava saldoluku (+ 41) nousi 4 yksikköä edellisestä vuodesta (+ 37). Saldoluku on barometrin historian korkein. Kasvu oli ripeämpää teollisuudessa (+ 45) ja palvelualalla (+ 45) kuin kaupan alalla (+ 37). Teollisuuden saldoluku nousi merkittävästi (8 yksikköä) vuodesta 2006 ja oli odotusten mukainen. Muualla Luoteis-Venäjällä (+ 47) yritysten liikevaihto kasvoi yhtä nopeasti kuin edellisenä vuonna ja vastasi odotuksia. Liikevaihdon kasvu alueella oli Pietaria (+ 41) ja Moskovaa (+ 37) ripeämpää. Saldoluku nousi Moskovassa ja Pietarissa kuusi yksikköä ja oli Moskovassa barometrin historian korkein.

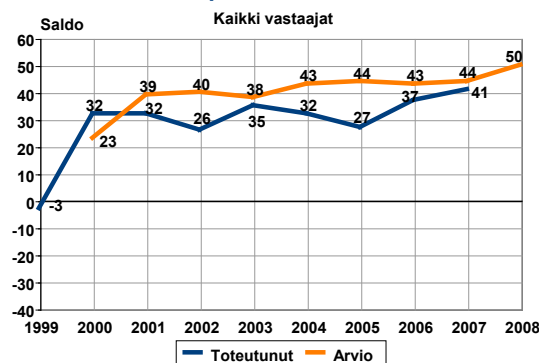
Ulkomaankauppaa harjoittavien ja yli 50 henkilöä työllistävien yritysten liikevaihdon kasvu oli muita yrityksiä yleisempää. Liikevaihto kasvoi muita enemmän rahoitus-, pankki- ja vakuutusosalalla (+ 80) ja muita vaatimattomammin kaupan alalla (+ 37) ja kemianteollisuudessa (+ 23).

Vastaajat odottavat liikevaihdon kasvavan edelleen ripeästi vuonna 2008. Liikevaihdon kasvuodotuksia kuvaava saldoluku nousi kuusi yksikköä edellisestä vuodesta ja on barometrin historian korkein (+ 50). Kaikkien päätoimialojen saldoluku nousi kuusi yksikköä. Optimistisin on palveluala (+ 56). Moskovassa (+ 48) kasvun odotetaan olevan muuta Luoteis-Venäjää (+ 53) ja Pietaria (+ 51) maltillisempaa, vaikka Moskovan saldoluku nousi kahdeksan yksikköä edellisestä vuodesta ja on barometrin historian korkein.

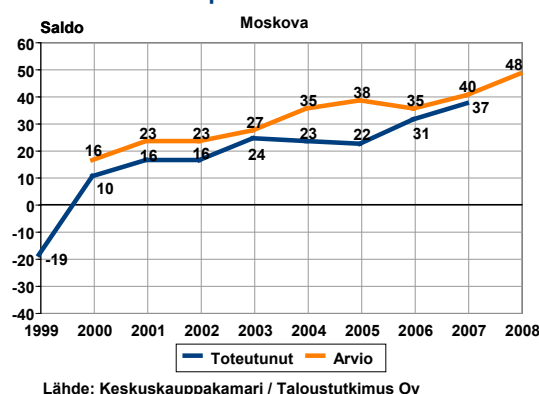
Yli 50 henkilöä työllistävissä ja vientiä harjoittavissa yrityksissä odotetaan kasvun olevan muita yleisempää. Rahoitus-, pankki- ja vakuutusosalalla (+ 84) ja kemianteollisuudessa (+ 77) odotetaan liikevaihdon kasvavan muita enemmän.

Vastaajista 22 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida vuoden liikevaihdon kasvua vuodelle 2008. (Vuonna 2006, 21 %).

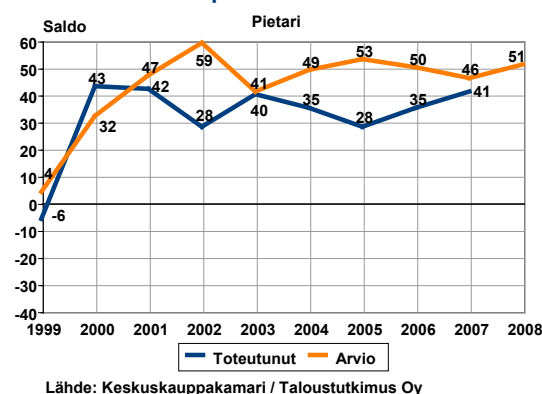
Toimipaikan liikevaihto

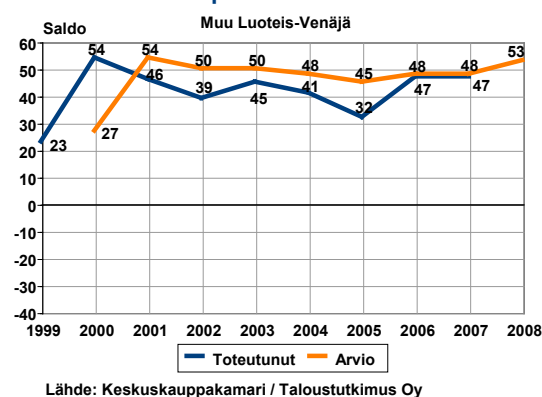
Toimipaikan liikevaihto

Toimipaikan liikevaihto

Toimipaikan liikevaihto

1.3. Investoinnit

Vuonna 2007 venäläisten yritysten investoinnit kasvoivat hieman ripeämmin kuin vuonna 2006. Saldoluku nousi neljä yksikköä ja oli sama kuin vuonna 2003 ja 2004 (+ 25). Investoinnit kasvoivat muualla Luoteis-Venäjällä (+ 28) ja Pietarissa (+ 26) hieman enemmän kuin Moskovassa (+ 23). Saldoluvut nousivat kaikilla alueilla ja päätoimialoilla. Saldoluku nousi eniten viimevuotisesta Pietarissa ja teollisuudessa (6 yksikköä).

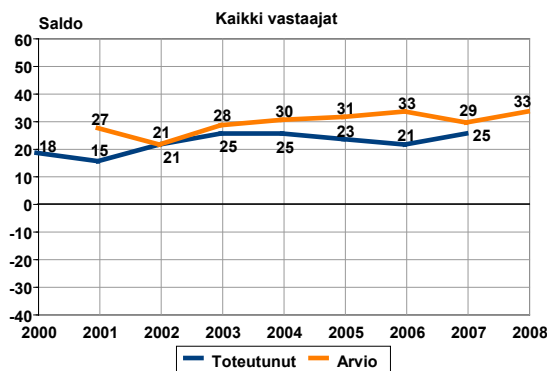
Ulkomankauppaa harjoittavissa ja yli 50 henkilöä työllistävissä yrityksissä investointien kasvu oli muita yleisempää. Investoinnit kasvoivat muita enemmän energia-alalla (+ 45), metalliteollisuudessa (+ 40), lääketeollisuudessa (+ 38) ja kuljetusalalla (+ 37). Muita maltillisempaa investointien kasvu oli koulutuksessa (+ 7).

Vuonna 2008 (+ 33) investointien kasvun odotetaan hieman nopeutuvan verrattuna vuoden 2007 (+ 29) arvioihin. Saldoluku on sama kuin vuonna 2006. Muu Luoteis-Venäjä (+ 40) on Pietaria (+ 31) ja Moskovaa (+ 29) merkittävästi optimistisempi. Teollisuudessa ja kaupan alalla investointien kasvun arvioidaan olevan hieman ripeämpää kuin edellisenä vuonna. Palvelualalla investointien kasvua kuvaava saldoluku on noussut huomattavasti (6 yksikköä) usean vuoden tasaisen kehityksen jälkeen. Muualla Luoteis-Venäjällä saldoluku nousi 8 yksikköä. Siellä (+ 40) ja Pietarissa (+ 31) saldoluku on sama kuin vuonna 2005. Teollisuudessa kirjattiin sama saldoluku (+ 33) vuonna 2004.

Tuontia harjoittavat ja yli 50 henkilöä työllistävät yritykset arvioivat investointien kasvavan muita enemmän. Investointien kasvun odotetaan olevan muita ripeämpää kemianteollisuudessa (+ 54) ja kuljetusalalla (+ 46). Lääketeollisuus arvioi investointien kasvun olevan vuoden 2007 kaltainen.

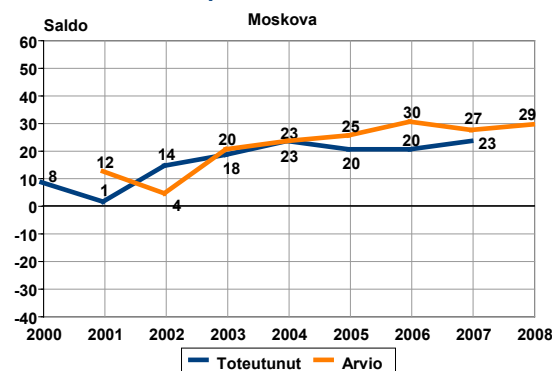
Vastaajista 22 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida investointien kasvua vuodelle 2008. (Vuonna 2006, 19 %).

Toimipaikan investoinnit

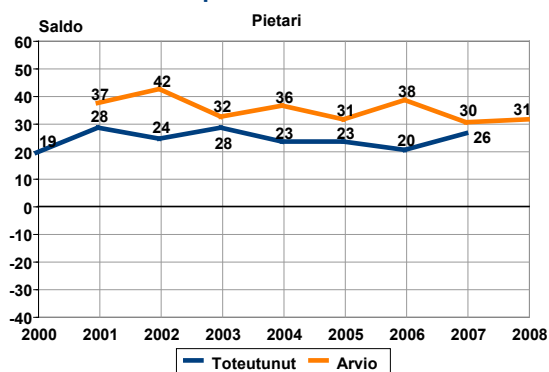
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

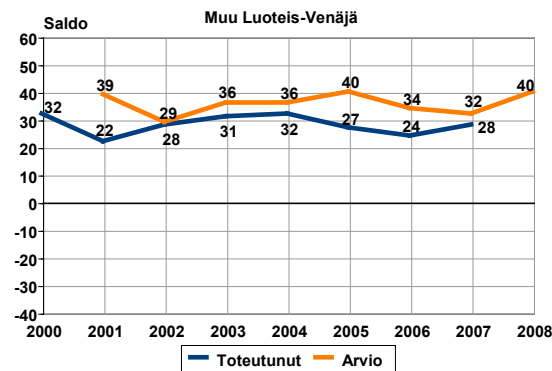
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

1.4. Työvoiman määrä

Vuonna 2007 venäläisten yritysten työvoiman määrän kasvu oli vuoden 2006 kaltainen (+ 15). Päätoimialojen väliset erot olivat pieniä. Muualla Luoteis-Venäjällä (+ 20) työvoiman määrä kasvoi Moskovaa (+ 15) ja Pietaria (+ 10) enemmän. Moskovassa saldoluku oli sama kuin vuonna 2006. Pietarissa saldoluku laski hieman (3 yksikköä) viimevuotisesta. Muualla Luoteis-Venäjällä se nousi kolme yksikköä.

11 – 50 henkilöä työllistävässä ja tuontia harjoittavissa yrityksissä työvoiman määrä kasvoi muita yleisemmin. Työvoiman määrä kasvoi muita enemmän tietoteknisellä alalla ja metalliteollisuudessa (+ 30) sekä kuljetusalalla (+ 29). Lääketeollisuudessa työvoiman määrän kasvu oli vuoden 2006 kaltainen.

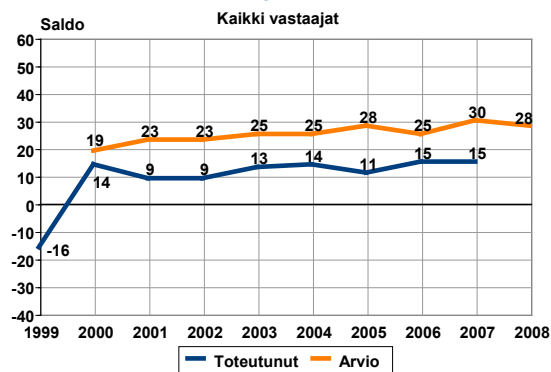
Vuonna 2008 vastaajat odottavat työvoiman määrän kasvun olevan käytännössä vuoden 2007 arvioiden kaltainen. Saldoluku laski vain kaksi yksikköä edellisvuodesta. Pietarissa työvoiman määrän kasvun odotetaan hidastuvan merkittävästi. Saldoluku laski seitsemän yksikköä. Moskovassa työvoiman määrän kasvun arvioidaan olevan vuoden 2007 odotusten kaltainen ja muualla Luoteis-Venäjällä kasvun odotetaan hieman hidastuvan.

Työvoiman määrän odotetaan kasvavan hieman enemmän palvelualalla (+ 33) kuin kaupan alalla (+ 28) ja teollisuudessa (+ 26). Teollisuudessa työvoiman määrän kasvu kääntyi laskuun. Saldoluku laski viisi yksikköä viime vuodesta ja on sama kuin vuonna 2002. Palvelualalla työvoiman määrän uskotaan olevan vuoden 2007 odotusten kaltainen ja laskevan hieman kaupan alalla.

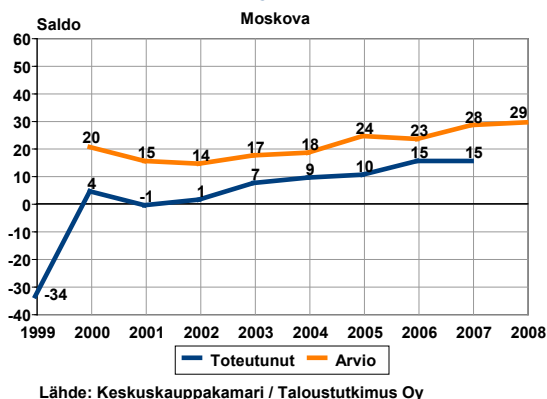
Yli 50 henkilöä työllistävät ja ulkomaankauppaa harjoittavat yritykset arvioivat työvoiman määrän kasvavan vuonna 2008 muita yleisemmin. Energia-alalla (+ 55), rahoitus-, pankki- ja vakuutus alalla (+ 52) sekä tietoteknisellä alalla (+ 48) työvoiman määrän odotetaan kasvavan muita enemmän.

Vastaajista 14 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida työvoiman kehitystä vuodelle 2008. (Vuonna 2006, 10 %).

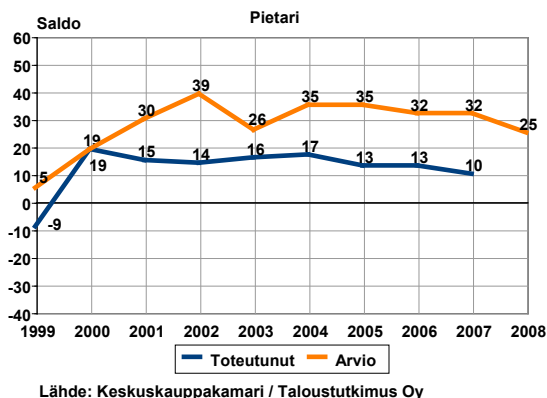
Toimipaikan työvoiman määrä

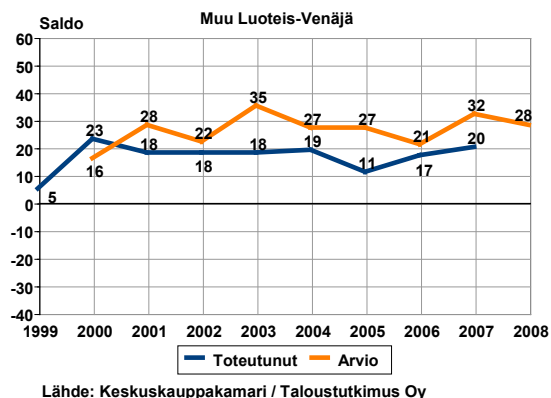
Toimipaikan työvoiman määrä

Toimipaikan työvoiman määrä

Toimipaikan työvoiman määrä

1.5. Oman talouden tila

Vuonna 2007 venäläisten yritysjohtajien oman talouden tila parani merkittävästi. Tilaa kuvaava saldoluku nousi kuusi yksikköä usean vuoden tasaisen kehityksen jälkeen ja on barometrin historian korkein. Muualla Luoteis-Venäjällä (+ 31) oma talous kehittyi Pietaria (+ 29) ja Moskovaa (+ 25) myönteisemmin. Kehitys muualla Luoteis-Venäjällä oli vuoden 2004 kaltainen ja saldoluku nousi siellä kuusi yksikköä edellisvuodesta. Päätoimialojen väliset erot olivat pieniä. Saldoluku nousi merkittävästi viimevuotisesta teollisuudessa (10 yksikköä) ja kaupan alalla (8 yksikköä). Palvelualoilla oman talouden tila oli vuoden 2006 kaltainen.

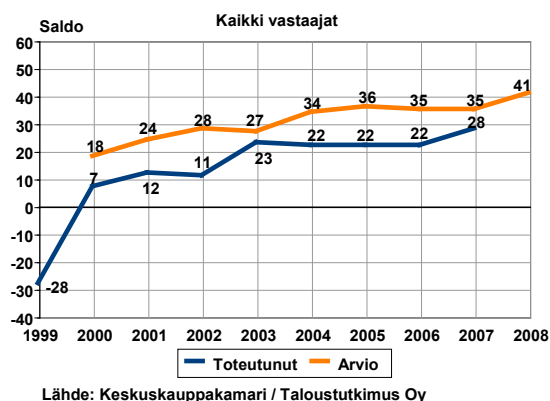
Yli 50 henkilöä työllistävien ja tuontia harjoittavien yritysten johtajat katsoivat oman taloutensa tilan kohentuneen muita yleisemmin. Talouden tila parani eniten energia-alalla (+ 55) ja rahoitus-, pankki- ja vakuutuslalla (+ 52).

Vuonna 2008 venäläiset yritysjohtajat odottavat oman taloutensa tilan paranevan huomattavasti usean vuoden tasaisen kehityksen jälkeen. Tilaa kuvaava saldoluku nousi kuusi yksikköä ja on barometrin historian korkein. Alueiden väliset erot ovat pieniä. Moskovassa oman talouden tilan odotetaan kohentuvan merkittävästi edellisiin tasaisen kehityksen vuosiin verrattuna. Tilaa kuvaava saldoluku nousi 10 yksikköä viime vuodesta. Palvelualalla venäläiset yritysjohtajat odottavat oman taloutensa tilan paranevan hieman enemmän kuin teollisuudessa ja kaupan alalla. Odotukset ovat nousseet eniten teollisuudessa (10 yksikköä).

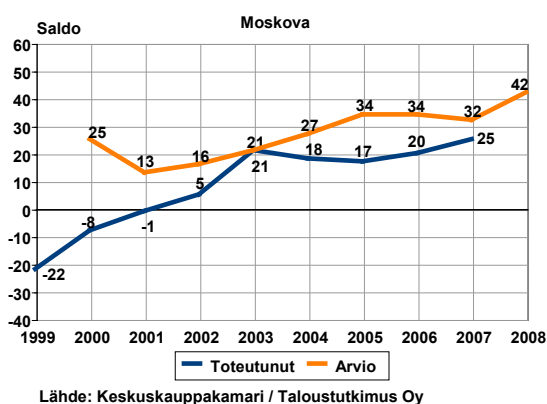
Tuontia harjoittavien yritysten johtajat odottavat oman taloutensa tilan parantuvan muita yleisemmin. Odotukset ovat korkealla kuljetusalalla (+ 56), tietoteknisessä teollisuudessa (+ 55) ja rahoitus-, pankki- ja vakuutuslalla (+ 52).

Vastaajista 19 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida oman taloutensa tilan kehitystä vuonna 2008. (Vuonna 2006, 19 %).

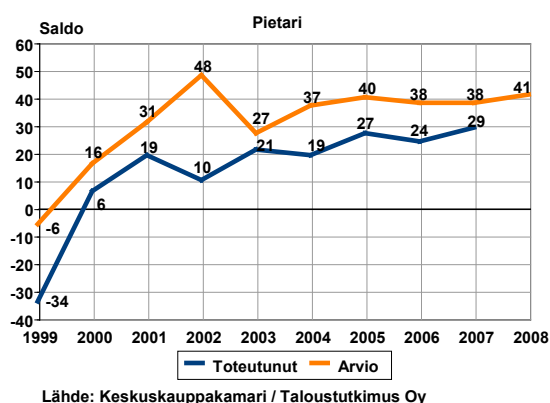
Oman talouden tilanne

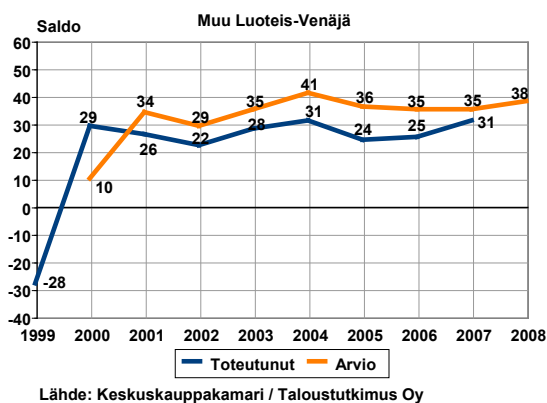
Oman talouden tilanne

Oman talouden tilanne

Oman talouden tilanne

1.6. Venäjän talouden tila

Vuonna 2007 Venäjän talouden tilan odotettua parempi kehitys jatkui voimakkaana. Odotukset ylitettiin toistamiseen vuoden 2005 jälkeen. Saldoluku nousi 17 yksikköä edellisestä vuodesta ja on barometrin historian korkein.

Venäjän talouden tila kehittyi yli odotusten kaikilla alueilla ja päätoimialoilla. Barometrin historian korkeimmat saldolutut saavutettiin kaikilla alueilla ja kaikilla sektoreilla. Voimakkaimmin talous kasvoi muualla Luoteis-Venäjällä (+ 51) verrattuna Pietariin (+ 47) ja Moskovaan (+ 40). Pietarissa saldoluku nousi 22 yksikköä viimevuotisesta, muualla Luoteis-Venäjällä 20 yksikköä ja Moskovassa 14 yksikköä. Kaupan alan saldoluku (+ 49) oli hieman korkeampi kuin teollisuuden (+ 46) ja palvelualan (+ 44). Kaupan alan (25 yksikköä) ja teollisuuden (19 yksikköä) saldoluku nousi tuntuvasti vuodesta 2006.

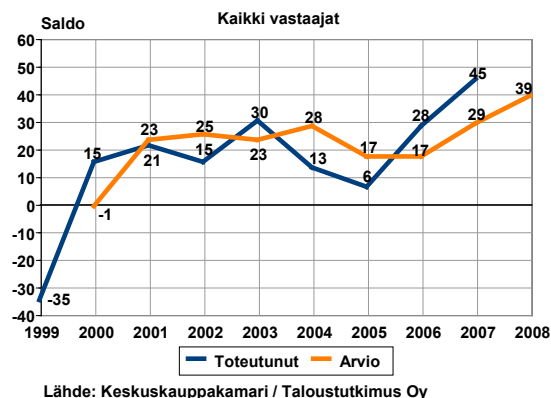
Tuontia harjoittavat ja yli 50 henkilöä työllistävät yritykset arvioivat muita myönteisemmin Venäjän talouden tilan kehittymisen. Metalliteollisuudessa (+70), viestintä- ja kustannusalaalla (+ 57) ja tietoteknisellä alalla yritykset (+ 55) näkivät kehityksen muita aloja suotuisampana.

Venäläiset yritykset odottavat Venäjän talouden tilan paranevan edelleen huomattavasti (+ 39) vuonna 2008. Saldoluku nousi 10 yksikköä viime vuodesta ja on barometrin historian korkein. Muualla Luoteis-Venäjällä (+ 46) odotukset ovat optimisemmat kuin Pietarissa (+ 37) ja Moskovassa (+ 35). Muun Luoteis-Venäjän saldoluku nousi 15 ja Pietarin 12 yksikköä viime vuodesta. Saldoluku nousi tuntuvasti myös teollisuudessa (14 yksikköä) ja kaupan alalla (13 yksikköä), mutta vaatimattomasti palvelualalla (3 yksikköä). Päätoimialoilla odotukset ovat barometrin historian korkeimmat.

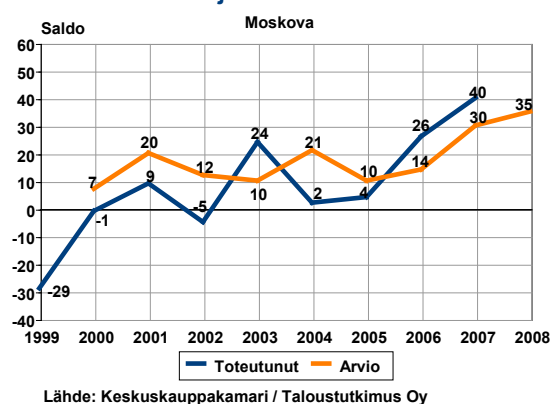
Ulkomaankauppaa harjoittavat ja yli 50 henkilöä työllistävät yritykset odottavat Venäjän talouden tilan kehittyvän myönteisesti muita yleisemmin. Odotukset ovat muita optimistisempia energia-alalla (+ 64), rahoitus-, pankki- ja vakuutusalaalla (+ 52) ja viestintä- ja kustannusalaalla (+ 51). Kemianteollisuudessa Venäjän talouden tilan odotetaan heikkenevän (- 15).

Vastaajista 23 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida Venäjän talouden kehitystä vuonna 2008. (Vuonna 2006, 20 %).

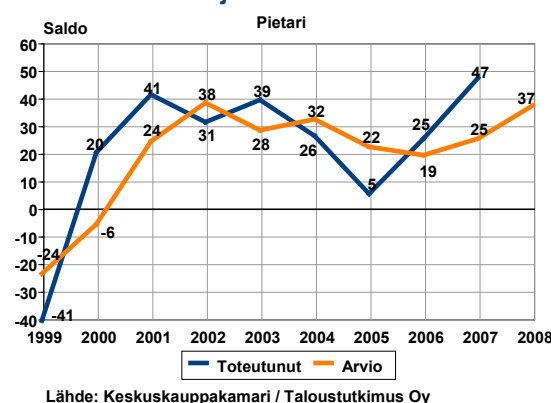
Venäjän talouden tila

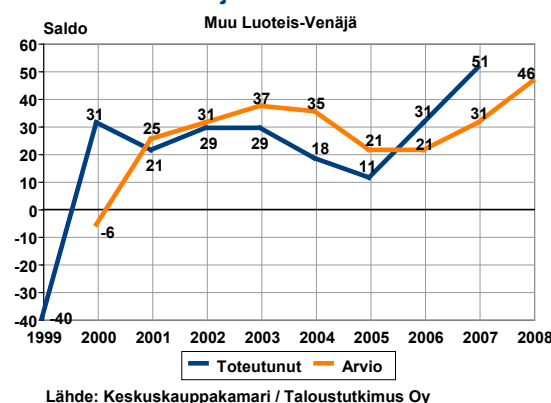
Venäjän talouden tila

Venäjän talouden tila

Venäjän talouden tila

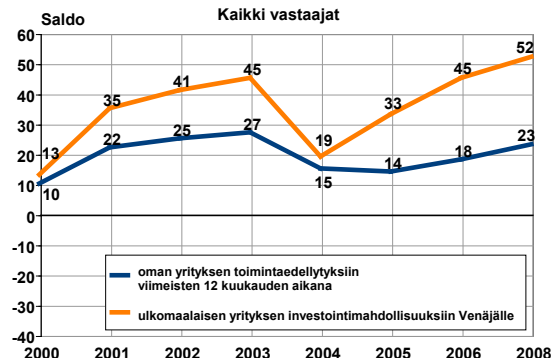
1.7. Presidentti Putinin hallinnon vaikutus yrityksen toimintaympäristöön

Vuonna 2007 venäläiset yritysjohtajat arvioivat presidentti Putinin hallinnon toimien parantaneen yrityksensä toimintaedellytyksiä hieman enemmän kuin vuonna 2006. Saldoluku jatkoi lievää nousemista. Muualla Luoteis-Venäjällä (+ 27) suhtauduttiin luottavaisemmin kuin Pietarissa (+ 22) ja Moskovassa (+ 21) presidentti Putinin hallinnon toimiin. Pietarin saldoluku nousi yhdeksän yksikköä.

Venäläiset yritysjohtajat katsoivat presidentti Putinin hallinnon toimien parantaneen merkittävästi ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksia Venäjälle. Saldoluku on barometrin historian korkein. Se on noussut seitsemän yksikköä vuodesta 2006. Presidentti Putinin hallinnon toimiin suhtauduttiin muualla Luoteis-Venäjällä (+ 58) huomattavasti luottavaisemmin kuin Pietarissa (+ 50) ja Moskovassa (+ 49). Pietarissa saldoluku oli sama kuin vuonna 2003.

Vastaajista 28 prosenttia ei osannut tai halunnut arvioida presidentti Putinin hallinnon toimien vaikutusta ulkomaisten investoijien toimintaedellytyksiin. (Vuonna 2006, 23 %).

Arvio presidentti Putinin toimien vaikutuksesta

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

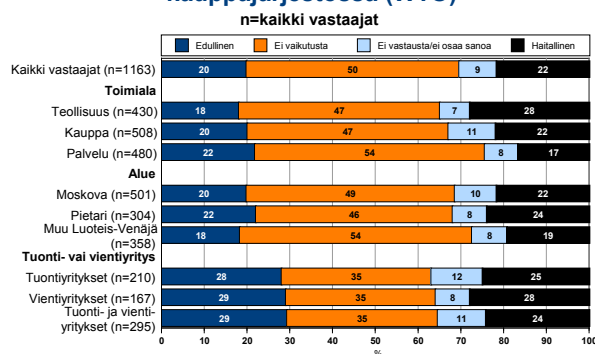
1.8. Venäjän jäsenyys Maailman kauppajärjestössä (WTO)

Venäläisiltä yritysjohtajilta tiedusteltiin, katsovatko he Venäjän jäsenyyden Maailman kauppajärjestössä (WTO) olevan yrityksensä kannalta edullinen vai haitallinen vai katsovatko he, että jäsenyydellä ei ole vaikutusta yrityksen toimintaan.

Puolet (50 %) venäläisistä yritysjohtajista katsoi, ettei Venäjän jäsenyydellä WTO:ssa ole vaikutusta heidän edustamansa yrityksen toimintaan. Joka viidennen vastaajan (20 %) mielestä jäsenyys oli yrityksen näkökulmasta edullinen, kun taas lähes sama määrä vastaajia (22 %) piti jäsenyyttä haitallisena. Ei vastausta / ei osaa sanoa – vastausten määrä oli yhdeksän prosenttia.

Teollisuus (28 %) piti jäsenyyttä haitallisempaan kuin kauppa (22 %) ja palveluala (17 %). Palvelualalla (22 %) ja Pietarissa (22 %) WTO-jäsenyyteen suhtauduttiin muita myönteisemmin. Pietarissa oli myös eniten jäsenyyttä haitallisena pitäviä yritysjohtajia (24 %).

Venäjän jäsenyys Maailman kauppajärjestössä (WTO)

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Kotimarkkinoilla toimivista yrityksistä yli puolet (55 %), mutta ulkomaankauppaa harjoittavista yrityksistä vain noin kolmannes (35 %), katsoi, ettei jäsenyydellä ollut merkitystä. Ulkomaankauppaa harjoittavista kolmannes (29 %) ja kotimarkkinoilla toimivista noin 17 prosenttia piti jäsenyyttä yrityksen näkökulmasta edullisena.

Eniten ei vastausta / ei osaa sanoa – vastauksia annettiin kaupan alalla (11 %) ja Moskovassa (10 %).

1.9. EU:n ja Venäjän Federaation nykyistä läheisempi yhteistyö

Yritysjohtajilta kysyttiin, pitävätkö he EU:n ja Venäjän Federaation nykyistä läheisempää sopimus pohjaista yhteistyötä yrityksensä kannalta edullisena vai haitallisena vai katsovatko he, ettei sillä ole vaikutusta yrityksen toimintaan.

Lähes joka kolmas (30 %) venäläinen yritysjohtaja piti EU:n ja Venäjän Federaation nykyistä läheisempää yhteistyötä yrityksensä kannalta edullisena. Reilut puolet vastaajista (58 %) oli sitä mieltä, että nykyistä läheisemmällä yhteistyöllä ei ole merkitystä heidän edustamalleen yritykselle.

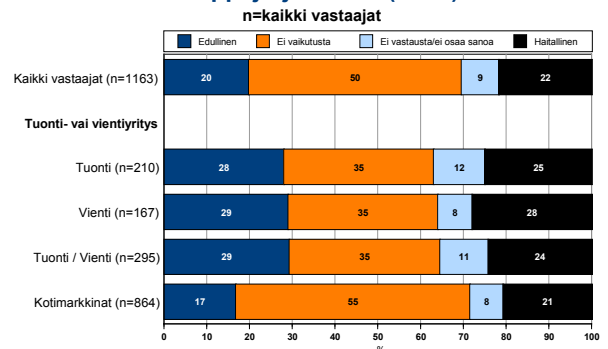
Haitallisena läheisempää yhteistyötä piti vain kaksi prosenttia vastaajista. Ei vastausta / ei osaa sanoa -vastausten määrä oli yhdeksän prosenttia.

Pietarissa (33 %) nykyistä läheisempään EU:n ja Venäjän Federaation väliseen yhteistyöhön suhtauduttiin hieman myönteisemmin kuin Moskovassa (31 %) ja muualla Luoteis-Venäjällä (27 %).

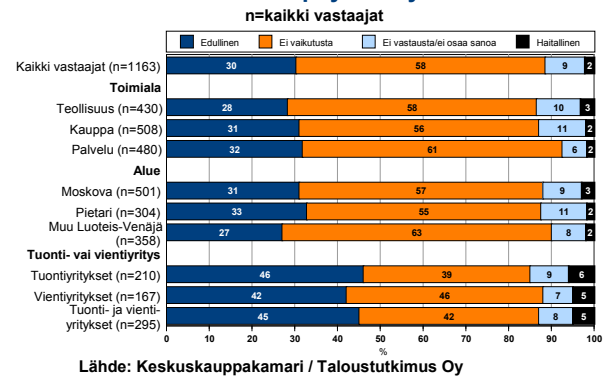
Kotimarkkinoilla toimivista yrityksistä neljännes (25 %) piti yhteistyötä edullisena ja 64 prosenttia katsoi, ettei yhteistyöllä ollut vaikutusta yrityksen näkökulmasta. Ulkomaankauppaa harjoittavista yrityksistä 45 prosenttia piti yhteistyötä edullisena ja 42 prosenttia koki, ettei yhteistyöllä ollut vaikutusta yrityksen toimintaan.

Eniten ei vastausta / ei osaa sanoa – vastauksia annettiin kaupan alalla ja Pietarissa (11 %).

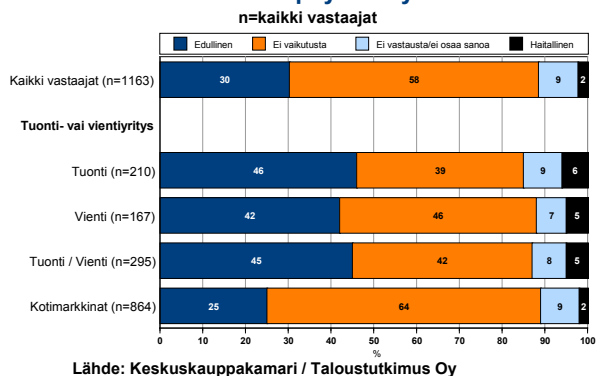
Venäjän jäsenyys Maailman kauppajärjestössä (WTO)

EU:n ja Venäjän Federaation nykyistä läheisempi yhteistyö

EU:n ja Venäjän federaation nykyistä läheisempi yhteistyö

2. YHTEENVETO

Luoteisvenäläiset yritysjohtajat odottavat yleisten suhdannenäkymien parantuvan tuntuvasti ensi vuonna. Kaikkien vastaajien odotukset vuodelle 2008 paranivat viisi yksikköä edellisestä vuodesta. Päätoimialoista korkeimmat odotukset ovat palvelualoilla ja alueellisesti tarkasteltuna muualla Luoteis-Venäjällä.

Vastaajat odottavat myös yrityksensä liikevaihdon kasvavan ripeästi vuonna 2008. Optimistisin on palveluala. Moskovassa kasvun odotetaan olevan muuta Luoteis-Venäjää ja Pietaria maltillisempaa, vaikka Moskovassa saldoluku nousi kahdeksan yksikköä edellistä vuodesta ja on barometrin historian korkein.

Vuonna 2008 investointien kasvun odotetaan hieman nopeutuvan vuodesta 2007. Muu Luoteis-Venäjä on Pietaria ja Moskovaa merkittävästi optimistisempi. Palvelualalla investointien kasvua kuvaava saldoluku on noussut eniten päätoimialoista (6 yksikköä) usean vuoden tasaisen kehityksen jälkeen.

Venäläiset yritysjohtajat odottavat työvoiman määrän kasvun olevan käytännössä vuoden 2007 kaltainen vuonna 2008. Pietarissa työvoiman määrän kasvun odotetaan hidastuvan huomattavasti tulevina vuosina. Moskovassa työvoiman määrän kasvun arvioidaan olevan vuoden 2007 arvioiden kaltainen vuonna 2008 ja muualla Luoteis-Venäjällä kasvun odotetaan hieman hidastuvan.

Vastaajat odottavat oman taloutensa tilan paranevan merkittävästi usean vuoden tasaisen kehityksen jälkeen vuonna 2008. Moskovassa ja teollisuudessa odotukset ovat nousseet eniten.

Venäläiset yritysjohtajat odottavat Venäjän talouden tilan paranevan edelleen huomattavasti vuonna 2008. Muualla Luoteis-Venäjällä odotukset ovat optimistisemmat kuin Pietarissa ja Moskovassa. Saldoluku nousi tuntuvasti teollisuudessa ja kaupan alalla, mutta vaatimattomasti palvelualalla.

Vuonna 2007 yleiset suhdannenäkymät paranivat tuntuvasti. Venäläisten yritysten liikevaihto ja investoinnit kasvoivat hieman ripeämmin kuin edellisenä vuonna. Yritysjohtajien oman talouden tila koheni merkittävästi ja Venäjän talouden tilan odotettua parempi kehitys jatkui voimakkaana. Venäläisten yritysten työvoiman määrän kasvu oli vuoden 2006 kaltainen. Muualla Luoteis-Venäjällä työvoiman määrä kasvoi Moskovaa ja Pietaria enemmän. Moskovassa saldoluku oli sama kuin vuonna 2006. Pietarissa saldoluku laski hieman viimevuotisesta.

Vuonna 2007 venäläiset yritysjohtajat arvioivat presidentti Putinin hallinnon toimien parantaneen yrityksensä toimintaedellytyksiä hieman enemmän kuin vuonna 2006. Saldoluku jatkoi lievää nousemista.

Venäläiset yritysjohtajat katsoivat presidentti Putinin hallinnon toimien parantaneen merkittävästi ulkomaalaisten yritysten investointimahdollisuuksia Venäjälle. Saldoluku on barometrin historian korkein.

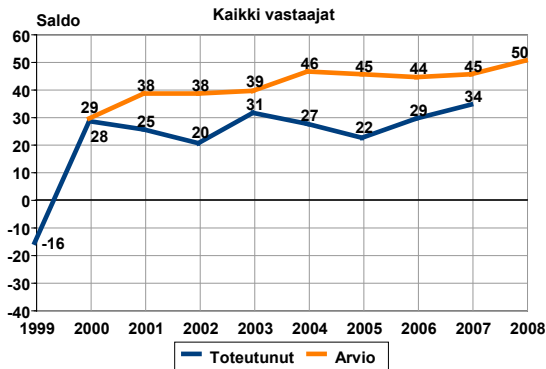
Puolet venäläisistä yritysjohtajista katsoi, ettei Venäjän jäsenyydellä WTO:ssa ole vaikutusta heidän edustamansa yrityksen toimintaan. Joka viidennen vastaajan mielestä jäsenyys oli yrityksen näkökulmasta edullinen, kun taas lähes sama määrä vastaajia piti jäsenyyttä haitallisena.

Lähes joka kolmas venäläinen yritysjohtaja piti EU:n ja Venäjän Federaation nykyistä läheisempää yhteistyötä yrityksensä kannalta edullisena. Reilut puolet vastaajista oli sitä mieltä, että nykyistä läheisemmällä yhteistyöllä ei ole merkitystä heidän edustamalleen yritykselle. Haitallisena läheisempää yhteistyötä piti vain kaksi prosenttia vastaajista.

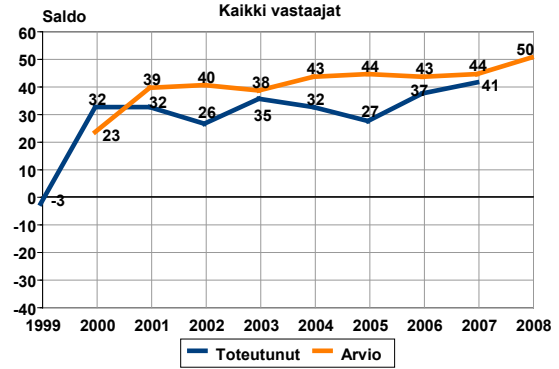
3. LIITTEET

Toimialakohtaiset kuviot

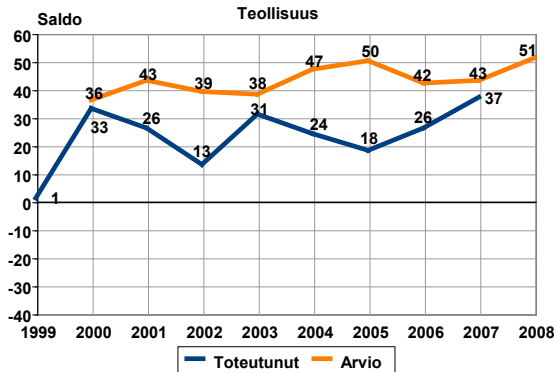
Yleiset suhdannenäkymät

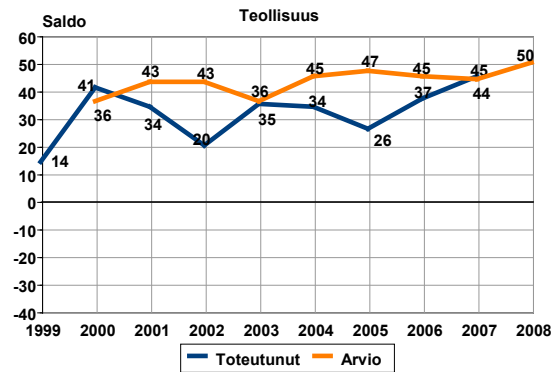
Toimipaikan liikevaihto

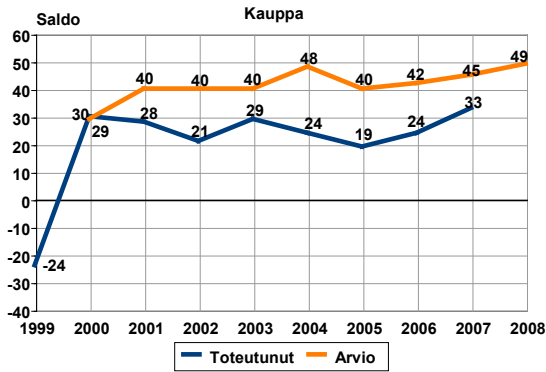
Yleiset suhdannenäkymät

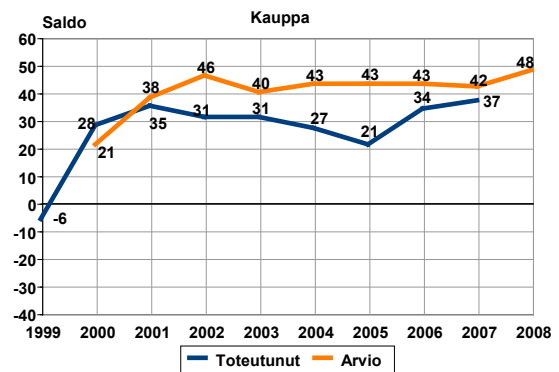
Toimipaikan liikevaihto

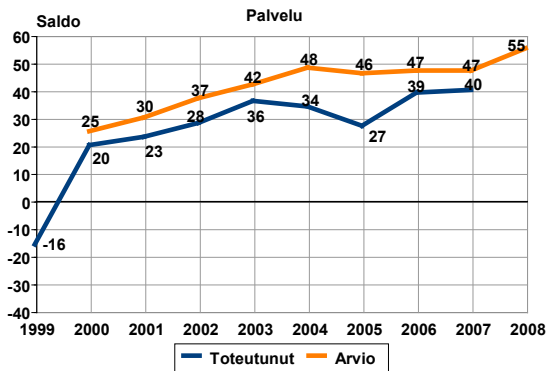
Yleiset suhdannenäkymät

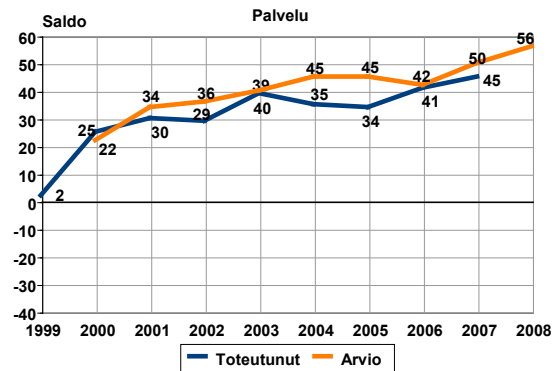
Toimipaikan liikevaihto

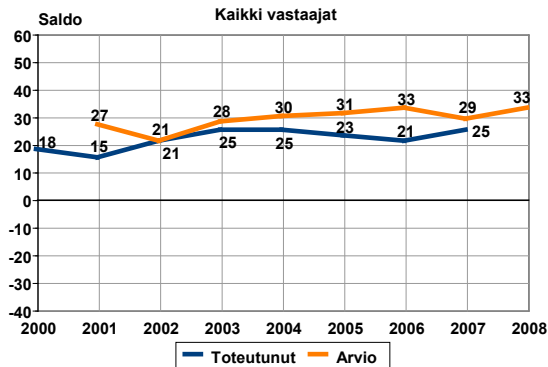
Yleiset suhdannenäkymät

Toimipaikan liikevaihto

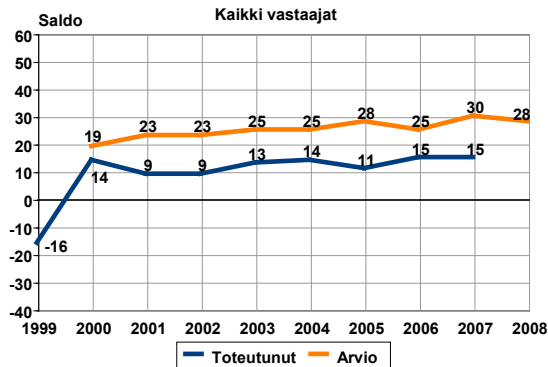

Toimipaikan investoinnit

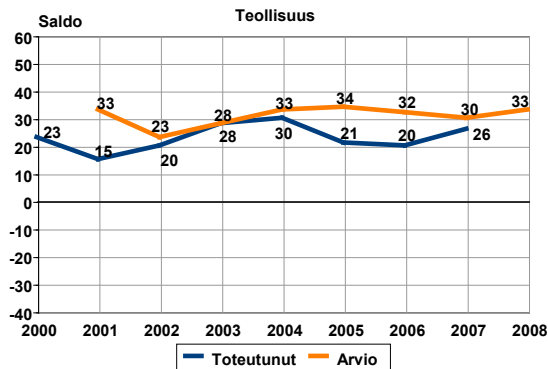
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

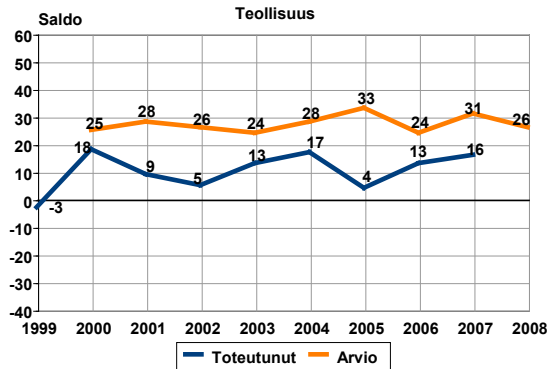
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

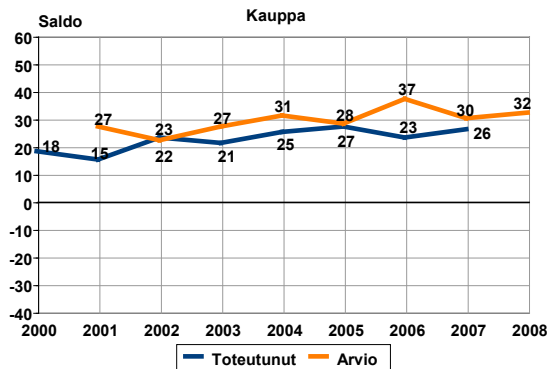
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

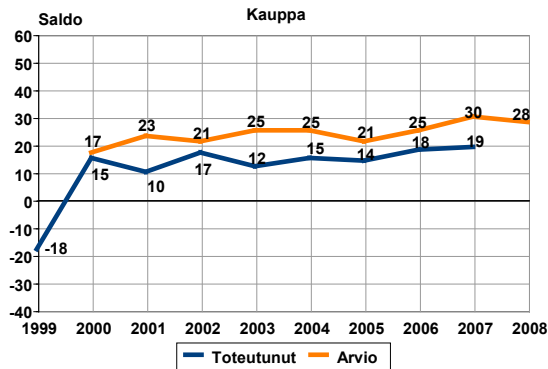
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

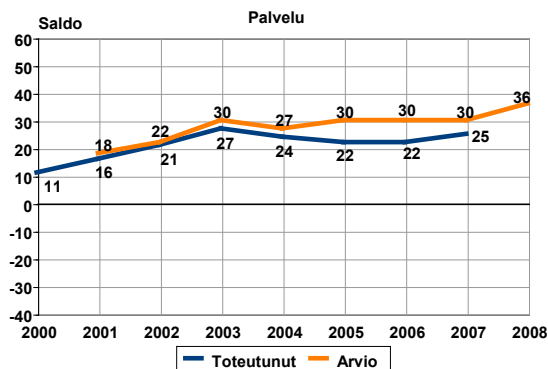
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

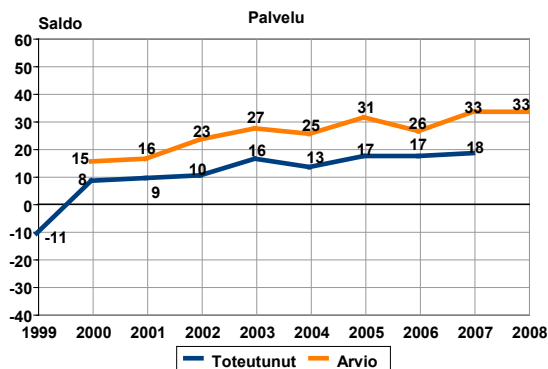
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan investoinnit

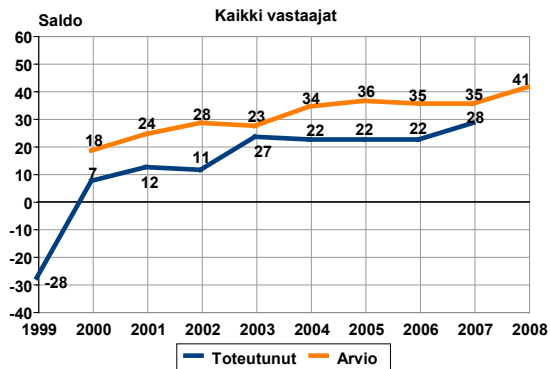
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Toimipaikan työvoiman määrä

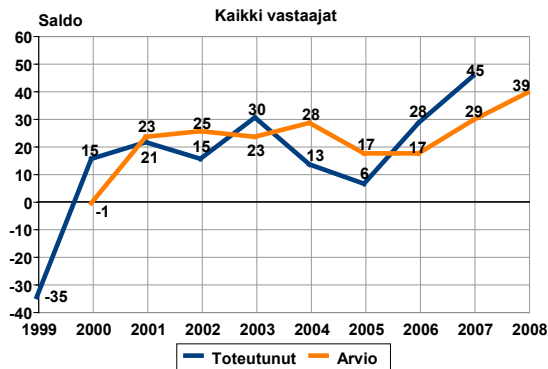
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

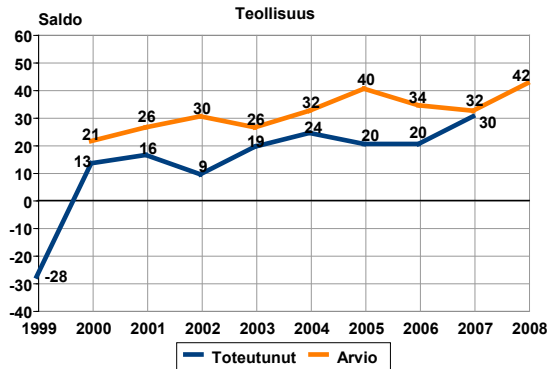
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

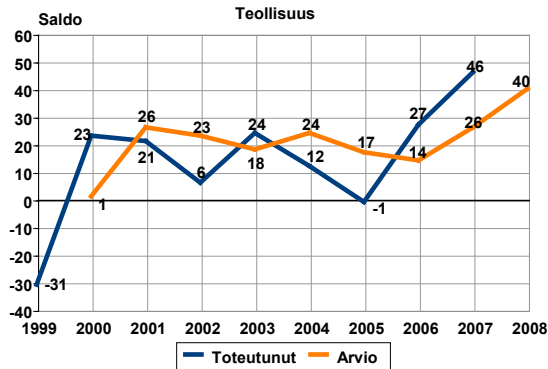
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

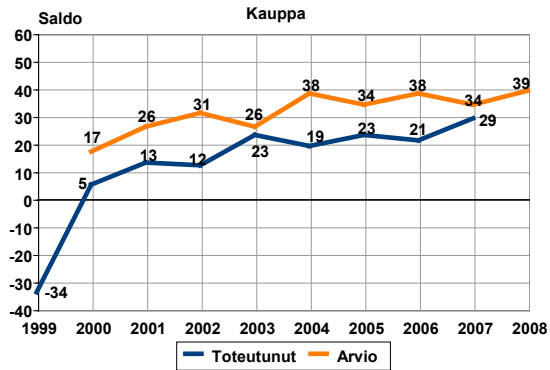
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

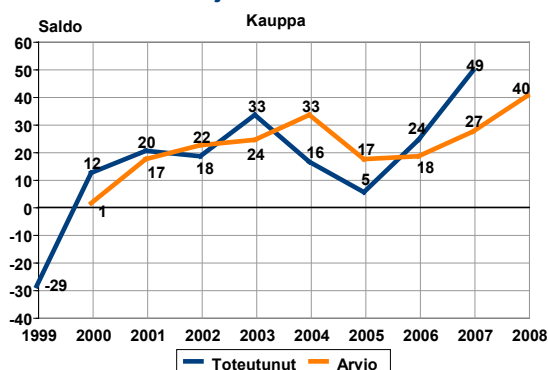
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

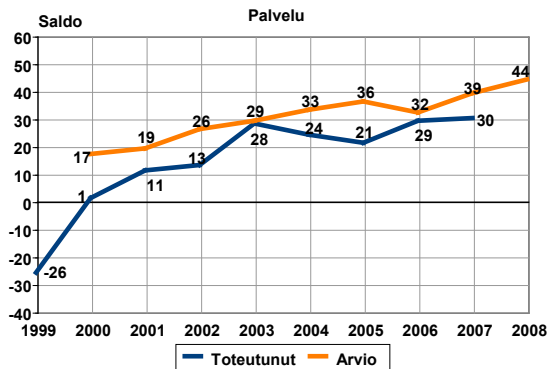
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

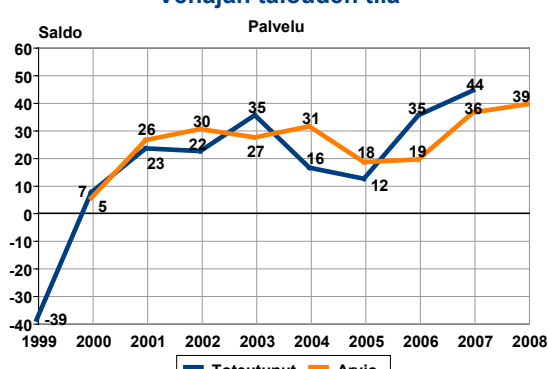
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Oman talouden tilanne

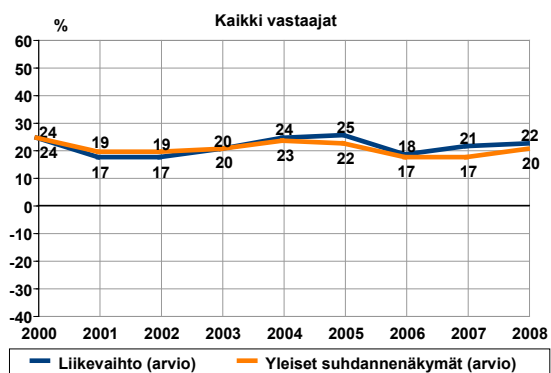
Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

Venäjän talouden tila

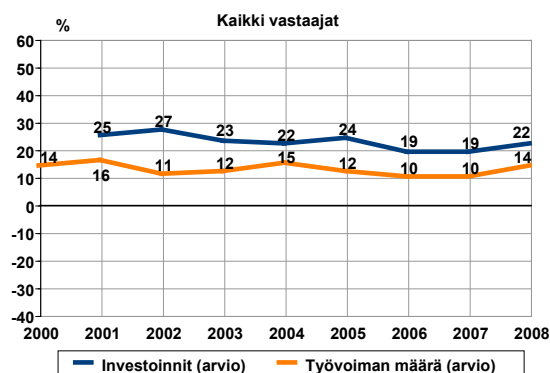

Lähde: Keskuskauppakamari / Taloustutkimus Oy

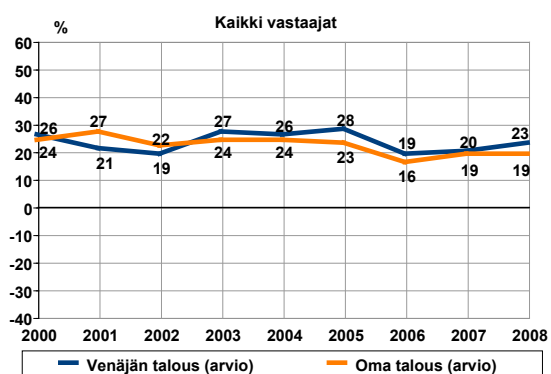
Ei osaa sanoa -vastaukset

Ei osaa sanoa -vastaukset

Ei osaa sanoa -vastaukset

Taulukko 1. Toteutuneet saldoluvut* vuosina 1998 - 2007

Muuttuja	Toteutunut vuosi	KAIKKI	Teollisuus	Kauppa	Palvelut	Moskova	Pietari	Muu Luoteis-Venäjä
Liikevaihto	1998	-	-	-	-	-	-37	-
	1999	-3	14	-6	2	-19	-6	23
	2000	32	41	28	25	10	43	54
	2001	32	34	35	30	16	42	46
	2002	26	20	31	29	16	28	39
	2003	35	35	31	39	24	40	45
	2004	32	34	27	35	23	35	41
	2005	27	26	21	34	22	28	32
	2006	37	37	34	41	31	35	47
	2007	41	45	37	45	37	41	47
Työvoima	1998	-	-	-	-	-	-22	-
	1999	-16	-3	-18	-11	-34	-9	5
	2000	14	18	15	8	4	19	23
	2001	9	9	10	9	-1	15	18
	2002	9	5	17	10	1	14	18
	2003	13	13	12	16	7	16	18
	2004	14	17	15	13	9	17	19
	2005	11	4	14	17	10	13	11
	2006	15	13	18	17	15	13	17
	2007	15	16	19	18	15	10	20
Investoinnit**	1998	-	-	-	-	-	-	-
	1999	-	-	-	-	-	-	-
	2000	18	23	18	11	8	19	32
	2001	15	15	15	16	1	28	22
	2002	21	20	23	21	14	24	28
	2003	25	28	21	27	18	28	31
	2004	25	30	25	24	23	23	32
	2005	23	21	27	22	20	23	27
	2006	21	20	23	22	20	20	24
	2007	25	26	26	25	23	26	28
Yleiset suhdanne-näkymät	1998	-	-	-	-	-	-52	-
	1999	-16	1	-24	-16	-22	-21	-1
	2000	28	33	30	20	13	33	46
	2001	25	26	28	23	9	35	40
	2002	20	13	21	28	11	19	33
	2003	31	31	29	36	25	31	40
	2004	27	24	24	34	18	29	37
	2005	22	18	19	27	15	26	28
	2006	29	26	24	39	23	28	39
	2007	34	37	33	40	29	34	42
Oma talous	1998	-	-	-	-	-	-57	-
	1999	-28	-28	-34	-26	-22	-34	-28
	2000	7	13	5	1	-8	6	29
	2001	12	16	13	11	-1	19	26
	2002	11	9	12	13	5	10	22
	2003	23	19	23	28	21	21	28
	2004	22	24	19	24	18	19	31
	2005	22	20	23	21	17	27	24
	2006	22	20	21	29	20	24	25
	2007	28	30	29	30	25	29	31
Venäjän talous	1998	-	-	-	-	-	-87	-
	1999	-35	-31	-29	-39	-29	-41	-40
	2000	15	23	12	7	-1	20	31
	2001	21	21	20	23	9	41	21
	2002	15	6	18	22	-5	31	29
	2003	30	24	33	35	24	39	29
	2004	13	12	16	16	2	26	18
	2005	6	-1	5	12	4	5	11
	2006	28	27	24	35	26	25	31
	2007	45	46	49	44	40	47	51

Lähteet: Keskuskauppakamarin Pietarin barometri 1999 ja Luoteis-Venäjän business-barometrit 2000-2008

* Saldoluku saadaan vähentämällä paranevaa kehitystä ennakoivien vastaajien osuudesta heikompaa kehitystä ennakoivien vastaajien osuus. Saldoluvun positiivisuus merkitsee kasvua. Kun saldoluku on positiivinen ja nousee edelliseen mittaukseen verrattuna, se merkitsee, että muuttuja (esim. liikevaihto) kasvaa ja kasvu on nopeutunut edelliseen vuoteen verrattuna. Kun saldoluku positiivinen ja laskee, kasvu jatkuu, mutta on hidastunut edelliseen vuoteen verrattuna. Mikäli saldoluku on negatiivinen, se tarkoittaa kasvun olevan miinusmerkkinen. Kun saldoluku on 0, muuttuja pysyy keskimäärin ennallaan edelliseen vuoteen verrattuna.

** Investointeja tiedusteltiin ensimmäisen kerran vasta lokakuussa 2000.

Taulukko 2. Odotusten saldoluvut vuosille 1999 - 2008

Muuttuja	Odotukset vuodelle	KAIKKI	Teollisuus	Kauppa	Palvelut	Moskova	Pietari	Muu L-Venäjä
Liikevaihto	1999	-	-	-	-	-	4	-
	2000	23	36	21	22	16	32	27
	2001	39	43	38	34	23	47	54
	2002	40	43	46	36	23	59	50
	2003	38	36	40	39	27	41	50
	2004	43	45	43	45	35	49	48
	2005	44	47	43	45	38	53	45
	2006	43	45	43	42	35	50	48
	2007	44	44	42	50	40	46	48
	2008	50	50	48	56	48	51	53
Työvoima	1999	-	-	-	-	-	5	-
	2000	19	25	17	15	20	19	16
	2001	23	28	23	16	15	30	28
	2002	23	26	21	23	14	39	22
	2003	25	24	25	27	17	26	35
	2004	25	28	25	25	18	35	27
	2005	28	33	21	31	24	35	27
	2006	25	24	25	26	23	32	21
	2007	30	31	30	33	28	32	32
	2008	28	26	28	33	29	25	28
Investoinnit	1999	-	-	-	-	-	-	-
	2000	-	-	-	-	-	-	-
	2001	27	33	27	18	12	37	39
	2002	21	23	22	22	4	42	29
	2003	28	28	27	30	20	32	36
	2004	30	33	31	27	23	36	36
	2005	31	34	28	30	25	31	40
	2006	33	32	37	30	30	38	34
	2007	29	30	30	30	27	30	32
	2008	33	33	32	36	29	31	40
Yleiset suhdanne- näkömöt	1999	-	-	-	-	-	1	-
	2000	29	36	29	25	30	33	23
	2001	38	43	40	30	24	50	47
	2002	38	39	40	37	18	62	44
	2003	39	38	40	42	31	44	46
	2004	46	47	48	48	35	56	53
	2005	45	50	40	46	38	52	49
	2006	44	42	42	47	42	47	43
	2007	45	43	45	47	42	45	49
	2008	50	51	49	55	48	50	53
Oma talous	1999	-	-	-	-	-	-6	-
	2000	18	21	17	17	25	16	10
	2001	24	26	26	19	13	31	34
	2002	28	30	31	26	16	48	29
	2003	27	26	26	29	21	27	35
	2004	34	32	38	33	27	37	41
	2005	36	40	34	36	34	40	36
	2006	35	34	38	32	34	38	35
	2007	35	32	34	39	32	38	35
	2008	41	42	39	44	42	41	38
Venäjän talous	1999	-	-	-	-	-	-24	-
	2000	-1	1	1	-5	7	-6	-6
	2001	23	26	17	26	20	24	25
	2002	25	23	22	30	12	38	31
	2003	23	18	24	27	10	28	37
	2004	28	24	33	31	21	32	35
	2005	17	17	17	18	10	22	21
	2006	17	14	18	19	14	19	21
	2007	29	26	27	36	30	25	31
	2008	39	40	40	39	35	37	46

Lähteet: Keskuskauppakamarin Pietarin barometri 1999 ja Luoteis-Venäjän business-barometrit 2000-2008.

*Investointeja tiedusteltiin ensimmäisen kerran lokakuussa 2000

Taustatietoja vastaajista

Luoteis-Venäjän Business –barometri 2008, vastaajarakenne

Vastaajat	1163
Teollisuus	430
Konepajateollisuus	35
Metalliteollisuus	10
Elintarviketeollisuus	48
Kemianteollisuus	13
Tekstiiliteollisuus	29
Rakennus-/rakennusaineteollisuus	80
Tietotekninen ala	33
Energia	11
Lääketeollisuus/-tiede	8
Joukkoviestintä/kustannus	35
Muu teollisuus	155
Kauppa	508
Palvelu	480
Pankki, rahoitus, vakuutus	25
Kuljetus ja liikenne	59
Koulutus	30
Muut palvelut	374
Yritykset voivat edustaa useampia toimialoja.	
Yrityskoko	
1–10 henkilöä	332
11 – 50 henkilöä	543
51 – 100 henkilöä	105
101 – 250 henkilöä	95
251 – 500 henkilöä	54
501 + henkilöä	34
Ei vastausta	-
Alue	
Moskova	501
Pietari	304
Novgorod	51
Petrozavodsk (Petroskoi)	52
Arkhangelsk (Arkangeli)	51
Murmansk	51
Viipuri	51
Pskov (Pihkova)	51
Syktyvkar	51

Keskuskauppamari

Aleksanterinkatu 17, PL 1000

00101 Helsinki

puh. (09) 696 969

faksi (09) 650 303

keskuskauppamari@chamber.fi

